

FERRONE,
DE
MATRIMONIO
CHRISTIANO

TOMUS I

HQ1024

P3

V.1

C.1

1080042516

265
E#58#108

MATRIMONIO

CRISTIANO

DE
MATRIMONIO
CHRISTIANO.

DE
MATRIMONIO
CHRISTIANO

LIBRI TRES

AUCTORE IO. PERRONE E SOC. IESU,
IN COLL. ROM. GEN. STUDIORUM PRAEFECTO.

EDITIO LEODIENSIS AB AUCTORE RECOGNITA ET EMENDATA,
ET LOCUPL. INDICE AUCTA.

TOMUS PRIMUS

FONDO BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

110760

LEODII,

SUMPTIBUS ET TYPIS H. DESSAIN,
CANCELL. EPISCOP. TYPOGRAPHI.

MDCCCLXI.

38280

Déposé en Belgique et en France.

HQ 1024
P 3
V. 1

BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

PIO IX,
PONTIFICI MAXIMO,

JOANNES PERRONE S. I.

Ut primum animum ad Matrimonii christiani opus exarandum, illico in eam cogitationem veni, ut nomini Tuo, Pater Sanctissime, illud inscriberem. Cum enim gravissimæ hac tempestate de matrimoniis eorumque iuribus moderandis subortæ fuerint quæstiones, cumque religionis hostes omnibus instructi armis ad Ecclesiæ

potestatem, qua sanctis connubii vinculis prospicit, infringendam veluti agmine facto surrexerint: Tua sapientia praestitit, ut de eorum erroribus novum Ecclesia egerit triumphum, novaque luce veritas catholica coruscarit.

Huc accedit, quod meos pertenuis in re christiana tuenda labores Sanctitas Tua pro ea, quae omnium ore praedicatur, humanitate benigno lumine aspicit, mihique vires animumque sufficit, ut cum veritatis religionisque hostibus congrediar, causamque, quae sancti Petri sedi cum bonis omnibus communis est, maiori qua possim ope, tuear.

Magnum itaque laboris fructum cepisse jure mihi videor, si opus hoc Tuo inscriptum nomini Tuoque munitum praesidio in hominum manus devenerit.

Tuis pedibus advolutus Tuam humillime ut mihi benedictionem impertiaris rogo.

PROOEMIUM.

Fundamentum et origo domesticae societatis ac familiae, quemadmodum et rerum publicarum omnium, quae ab ea ortum ducunt, est illud matrimonii vinculum atque coniunctio, quam in illa quoque beatissima primaevae integritatis conditione, e qua per peccatum excidimus, ab ipso Deo novimus fuisse institutam. Cuius quidem institutionis, ex qua propagatio hominum et soboles prodeunt, si causam quaeras ultimam, non aliam profecto invenies, quam qui alii ex aliis homines gignerentur, ii, quamdiu in terris viverent, auctorem Deum cognitione, amore atque obsequio prosequerentur: cum ex hac mortali vita discessissent, ejus beatitate in caelis sempiterna delectatione fruerentur. Quam ob rem Deus non modo ratam et sanctam esse hanc vitae coniunctionem voluit; sed ne labefactari unquam aut dissolvi ab hominibus posset, immutabiles eidem leges tulit, quibus intra suos fines, qualem ipse effecerat, perpetuo continerentur.

Ne qua vero mortalium sive conditione sive cupiditate

fieret aliquando, ut, quas ipse dedisset, leges arbitrio subicerentur alieno, easdem religioni commissas sapientissime voluit, in cuius fide et tutela ab omni vitio et corruptione, quæ post peccatum inficere illas quodammodo possent, instituta a se matrimonii societas inviolata permaneret. Nec dubium esse cuiquam potest, quin tum apud primos illos populorum patres, tum decursu temporum apud judaicam gentem, quæ ab illis procreata est, praesertim vero ab accepta mosaica lege, divina haec institutio ab omni vitiorum labe, quæ ad ethnicos populos tam late dimanarunt, impolluta penitus et intacta perduravit.

Quis vero non sentiat, quantus a novo per Christum foedere huic coniunctioni splendor accesserit; quæ a Deo primum intra naturæ fines quadantenus constituta, dein a Christo Domino ad divinarum rerum ordinem, et ad sacramenti dignitatem evecta est? Is enim non solum quidquid humani et pravi irreperat a sanctitate matrimonii sustulit, verum etiam quod antiquis patribus certa quadam dispensatione concessum, quodque Iudæis ob ingenium gentis atque indolem permissum a Moyse fuerat, perpetuo revocavit; ex quo abrogata penitus viri cum pluribus feminis coniunctione, damnatoque repudii libello matrimonii castum atque legitimum vinculum ad pristinam illam unam individuamque societatem restituit. Ne quid vero contra tam sanctum nuptiarum ius auderent aliquando homines, ne quid novi molirentur invehere, ne quid quod ratum esset infirmare conarentur, totius rei modum atque universam administrationem Ecclesiae suae, quam in terris reliquit, ejusdemque supremo capiti commisit. Illi uni tamquam duci ac magistræ potestatem fecit, tum ut certas leges conditionesque constitueret, quibus dumtaxat sancte et legitime inire matrimonium liceret, tum causas rationesque cognosceret, atque ita huius vinculi honestatem integritatemque tueretur.

Iam vero quamvis comperta res sit, hanc matrimonii conjunctionem spectari posse tum tamquam naturæ officium, quod ad procreationem attinet liberorum eorumque institutionem, tum tamquam officium civilis societatis, ad quam efformandam, augendam conservandamque diximus a Deo fuisse institutam, tum demum tamquam proprium religionis officium et munus; quandoquidem divina providentia factum est, ut alii ex aliis nascerentur qui filii Dei essent et immortalem beatitatem consequerentur: exploratum tamen aequè est, neque soli naturæ neque civili potestati datum esse eadem plane ratione, qua id sibi vindicat religio, nuptiarum leges ac jura moderari. Quod enim aliud naturæ officium esse dicemus, quam viri ac mulieris coniugationem ita temperare ac regere, ut ea honesta sit, et susceptioni atque institutioni sobolis non adversetur? Quæ vero civilis potestatis partes sunt, eae omnes intra rei publicæ ambitum et communis boni eorum, qui sociantur, continentur. Verum ad Ecclesiam unice et proprio suo iure spectat nuptiarum leges conditionesque ea ratione moderari, ut qui inire matrimonium volunt, ii non modo quod ad mores attinet, verum etiam quod ad materiam, quam ipsimet præbent, et qua sacramentum efficitur, apti atque idonei habeantur, a quo pactio ipsa nuptialis, quæ in sacramento intercedit, aut sacramentum ipsum constituit, distingui aut dividi, quemadmodum a sacramento baptismatis corporis ablutio nullo pacto potest. Quare una est Ecclesia, quæ ex divina, quam a Christo Domino accepit, potestate impedimenta constituat, quibus aut irritum plane, aut illicitum sit fidelium connubium; una est, quæ impedimentorum vincula honesta de causa dissolvat; una est, quæ, si quod anceps et dubium sit, diiudicet et distinguat; una demum est, quæ nuptiarum iura et proprietates caste atque inviolate tueatur.

Qua quidem in re dum civilis potestas, ut fit, constitutos

sibi fines excedit, neque ab Ecclesia in officio patitur contineri, oborta iurium confusione contentiones illae esse incipiunt, quae olim et hac ipsa aetate nostra inter utramque potestatem novimus exarsisse. Haereticos eos homines omittimus, qui huius sacramenti veritate reiecta, eo usque amentiae prolapsi sunt, ut castum ac legitimum matrimonii vinculum non secus habuerint ac in rebus venalibus fit, emptionem quamdam aut mutuam corporum conductionem: ad alios qui mitiores se hostes simulant, si placet, veniamus. Hi sunt ex multitudine politicorum hominum atque leguleiorum turba non pauci, qui haereticorum vestigia sectati non modo ausi sunt cum Ecclesia in tam divino jure contendere, verum etiam nihil intentatum reliquerunt, quod quid ad nuptias attinet fidelium, si sacramenti sanctitatem excipias, ad civilem potestatem et commune fori iudicium deducere conarentur.

Neque defuere ex theologis, qui praeteritis temporibus, maxime vero ab elapso saeculo atque hoc ipso in quo vivimus ineunte, in societatem quamdam cum Iansenianis doctoribus, ad eam, quam diximus ab aula profectam, pestiferam opinionem fovendam tuendamque coniurasse visi sunt. Nemo nescit quos impios duces in tam nefario bello contra Ecclesiam suscepto sequuti fuerint: desertorem videlicet illum fidei Paulum Sarpium, et famosum alterum Spalatensem apostatam Marcum Antonium De Dominis, nec non Parisiensem doctorem Launoium, quorum cavillationes et sophismata transcribere non veriti sunt, atque hac ipsa aetate nostra, inania licet, et toties refutata multos non pudet proferre.

Accessit ad haec nova illa et nescio quibus ex fontibus hausta doctrina, quae labente saeculo XVI. scholas haud paucas invasit, qua tradebatur huius conficiendi sacramenti ministros, quemadmodum ceterorum, sacerdotes esse cons-

titutos; et ex quo promulgata illa distinctio inter sacramentum et pactionem, quae in matrimonio christiano intercedat, coepit circumferri, theologi illi, qui in hanc concessere sententiam, ne suspicati quidem sunt, quomodo alii ipsorum placito abusuri essent. At dici vix potest, quantum abuti hac distinctione statim coeperint politici illi homines Ecclesiae hostes, qui plus nimis civili potestati iam pridem tribuebant. Hinc nefaria demum prodiit non opinio solum, verum etiam publice perlata lex, quae matrimonium legitimum, quod coram civili tantum magistratu sociatum fuerit, habendum esse sancit: a qua dum ob immania inde exhorta flagitia ipsi iam nunc haeretici abhorrent, qui primum eam legem susceperant, mirum profecto est qua fronte et audacia eam nostris hisce temporibus adversus Ecclesiae tela christianis principibus persuadere non vereantur.

Illis ultro se comites praebent atque adiutores, qui mormones, qui communistae et socialistae, novis licet nominibus appellati, veteres cuiusvis libidinis amatores, matrimonii sanctissimum ius, quo obstringi non amplius volunt, detestantur atque execrantur. Patent nequissimorum hominum consilia, apertae sunt voces, sermones circumferuntur: ad id nempe flagitiosae turpitudinis aspirant, ut foeminis ad omnem libidinem uti iam liceat. Horrendum dictu nefas! quo non domestica solum, sed universa humana societas everteretur.

Ad hoc exitii discrimen ab iis novarum opinionum initiis scelestissimorum hominum audacia adducta res est; a qua quidem tam nefaria sententia etsi magnopere abhorreat politicorum nostrorum doctrina, qui omnem hac in re administrationem permittere Ecclesiae nolunt; si tamen audiendi essent, corrueret plane divina illa institutio, et *magnum illud sacramentum*, ut verbis utar Apostoli, quo castus Christi erga Ecclesiam amor, quo Christi cum Ecclesia, immo

et aeterni Verbi cum humana natura coniunctio significatur, foedissima hominum tamquam brutorum copulatione repraesentaretur.

Ex his errorum monstris, quos levi adumbratione descripsimus, facile est intelligere quod munus pro catholica doctrina tuenda, quasque partes adversus Ecclesiae hostes adimplendas nobis esse duxerimus.

Tractatio haec nostra universa in tres veluti partes dividitur. Initio de huius sacramenti veritate agendum erit, prout illud a Christo Domino institutum fuisse credimus. Tum de ministro quaerendum, qui ex catholica sententia ad illud efficiendum constitutus esse censendus sit. Ostendemus deinde unam eandemque in christiano coniugio rem esse sacramentum, quod fit, et pactionem mutuam, quae in ipso intercedit; atque ea capita ex hac quaestione concludemus, quibus matrimonium civile quavis demum sub specie propositum penitus reiiciamus. Altera pars ea omnia complectetur, quae ad legiferam hac in re Ecclesiae potestatem pertinent; quo iure impedimenta quaedam, quae matrimonium irritum faciant, constituat, qua auctoritate tollat, disputabimus; nec non quas sibi partes iuris tribuere possit hac in re civilis potestas, aliaque id genus attingemus, quae ad hoc argumentum maxime referuntur. Tertia tandem pars circa proprietates, quae matrimonium natura unum atque indissolubile efficiunt tota versabitur: quo in loco postquam ea omnia errorum monstra recensuerimus, quae lapsu temporum alia ex aliis ad conscelerandam divinae huius institutionis sanctitatem prodierunt, quaestionem illam adeo exagitatam de matrimonii dissolutione adulterii caussa aggrediemur, eamque quod ad sacrarum litterarum testimonia spectat, ad ecclesiasticam traditionem, et ad rationum momenta, qua maxime fieri poterit disquisitione, versabimus.

Haec habui, quae brevi sermone perstringerem, ut in cons-

pectu ponerem universam operis partitionem. Quemadmodum vero partium, ita par erit singulorum librorum distributio: primus de matrimonio christiano et civili; alter de legifera utriusque iuris potestate; tertius de matrimonii dotibus inscribitur.

Quos quidem dum typis concedimus et publicam evulgamus in lucem, ii certe non sumus qui absolutum undique opus, perfectamque de matrimonio tractationem polliceri audeamus. Plura sunt eaque non vulgaria, quae in re tam ampla et copiosa pertractari commode possunt: verum praescriptos huic operi fines praetergredi nefas duximus. Neque is ego sum qui nova et splendida pro certis et veris persequi voluerim, id unice satagens, ut quaestionem arduam sane atque difficilem meliori qua possem luce perfunderem. Id si egi, ut spero, non parum profecisse me, atque iis, qui plenius huiusmodi materiam pertractare poterunt, videar consuluisse. Verissima est Tullii sententia, omnibus in rebus difficilem esse optimi perfectionem atque absolutionem. Equidem fateor doctissimos viros eosque non paucos omnem suam operam in hanc quaestionem contulisse; neque tamen ausim dicere plana esse omnia atque explorata, quum multa videam in non levi adhuc obscuritate versari. Ego quantum in me est, ad hasce dissolvendas tenebras aliquam cum ceteris facem conferre conatus sum. Hac enim ratione plerumque factum videmus, ut quae initio incerta erant et laboriosa, communi doctorum virorum conatu atque industria iam nunc comperta omnibus et explanata habeantur. Prout cuique datum est, eniti omnes debemus, ut in communem sapientiae thesaurum aliquid semper conferamus: quid pro mea parte contulerim, eorum, qui aequiores mei iudices erunt, iudicio et sententiae facile relinquo. Affirmare tamen possum, nulli me diligentiae et labori pepercisse, quum id in animo habuerim semper ut, quidquid susceperim, catho-

licam doctrinam sincero haustam fonte meliori qua possem ope traderem, et adversus Ecclesiae hostes propugnarem.

Quod postremum in caussa fortasse erit, ut quorundam hominum linguas et voces vitare penitus non possim, atque eorum maxime, qui non eadem institutione eruditi minus aequae hac super re de ecclesiastica potestate et iure Apostolicae Sedis opinantur ac sentiunt. Iis vero, qui obfirmata animi pravitate contrarias prorsus opiniones sectantur, quique hac ipsa in luce, qua vivimus, per summum nefas rogatis legibus tam grave et periculosum bellum adversus Ecclesiam commovent, in quanta invidia futurus sim, non est cur dicam: ipse plane sentio atque intelligo. Sed de hoc hominum genere, qui non rerum ignoratione, sed obstinati animi vitio veritatis splendoribus mentem occludunt, sollicitus plane non ero: caeteris sat mihi videor profuisse, si omne meum studium atque operam, qua maxime potui perspicuitate, in hanc tractationem contulerim.

Equidem in theologicis meis praelectionibus, quae vulgo circumferuntur, de hoc eodem argumento prout instituta methodus postulabat, iam antea scripseram; sed ea brevius fortasse ac strictius dicta videri poterunt, et magis ad ceteras partes quam ad dignitatem et amplitudinem tractationis accommodata. Itaque eo libentiori animo hunc alterum laborem suscepi, quod gratum omnibus me facturum putarem, si quae vel brevitatis causa essent missa, vel quae maiori egerent declaratione, vel quae conditio temporum et necessitas postularet, fusius in hoc opere adicerem ac cumularem. Atque ita duo sane egi, quae volebam: ut nova haec tractatio alteram illam, quae extabat, compleret atque perficeret, simulque adversus religionis hostes pro re catholica, qua possem ope, obiicerem me atque opponerem. Quod si quaedam fortasse occurrent, in quibus non eadem omnino sententiam videar sequutus ac antea professus fueram, quisque

perfecto intelligit hanc me tamquam maiorum studiorum fructum praeferre atque complecti.

Atque ut de methodo ipsa, quam in hac tractatione adhibuimus, aliquid etiam dicamus, ea commodior mihi visa est atque opportunior, quae posita severiori illa forma, qua in scholis et in scholasticis disputationibus uti consuevimus, remissa magis et quieta veritatem diligenter inquirat, docet et suadet. Copiam autem rerum ita cum brevitate temperavimus, ut haec obscuritatem non faceret legentibus, nec illa satietatem.

Res est sane amplissima et pene dixerim infinita; de qua quamvis multa disseras, longe tamen plura sunt, quae si persequi cuncta velis, infinita tractatione opus esset. Tot numero itemque graves aliae ex aliis abortae quaestiones occurrunt, ut non theologi modo, sed tum civilis tum ecclesiastici iuris periti, tum ipsi qui politici vocantur, aliquid semper novi ad hanc materiam possint afferre. Nos id saltem conati sumus, ut causa quae tantopere nostris hisce temporibus agitur, quaeque multorum animos commovet, alacriori qua fieri posset impulsu procederet; atque iis viam quodammodo sterneremus, qui pro re catholica tuenda hanc eandem causam suscipiant, quosque meliori certe ingenio et maiori doctrinae praesidio, quibus ipsi non possumus, ad felicem exitum confidimus illam esse perducturos. Ita plerumque se res habuit, ut quod unus aut alter scriptor non potuit, in communi conspiratione ex collata multorum industria et quadam veluti suppellectili comparata de multis quaestionibus, quae initio arduae erant atque difficiles, nulla iam amplius controversia habeatur. Itaque id ego, qua potui diligentia, sane praestandum mihi esse in hac tractatione duxi; et fecisse me eo libentius profiteor, quo et multa eaque optima viderem apud antiquos et recentiores scriptores disputata, quae sparsa et diffusa iacerent, collecta vero ad hanc

causam maxime facerent ; et eos viros debita laudatione celebrarem , ut faciam , qui tam bene de re catholica pro tuenda matrimonii doctrina meruerunt.

Qui vero bonorum omnium fons est et auctor Deus, pro sua in nos benignitate quaecumque hoc opus meum , quod etsi multis distractus curis , ad eius laudem et gloriam , atque Ecclesiae suae causa suscepti , tueri velit et promovere : ut , quemadmodum volui , sanctissima illa coniunctio , quam ipse in terris constituit , ut ex ea homines ad aeternam beatitatem procrearentur , ab impiorum conatibus vindicata in pristinam integritatem dignitatemque apud omnes revoce-
tur.

DE

MATRIMONIO CHRISTIANO.

LIBER PRIMUS

DE

MATRIMONIO SACRAMENTO ET DE MATRIMONIO CIVILI.

SECTIO PRIMA

DE MATRIMONIO SACRAMENTO.

CAPUT I.

De ratione Sacramenti in Matrimonio Christiano.

ARTICULUS I. — Veritas Sacramenti Matrimonii ostenditur ex perpetua Ecclesiae doctrina.

Germanam Ecclesiae doctrinam de matrimonii sacramento nobis exhibuit Tridentina synodus, dum definivit : « Si quis « dixerit, matrimonium non esse vere et proprie unum ex « septem legis evangelicae sacramentis a Christo Domino ins- « titutum, sed ad hominibus in Ecclesia inventum, neque gra- « tiam conferre, anathema sit (1). » Ex quibus deprehendimus matrimonium a concilio conferri cum reliquis evangelicae legis sacramentis iisque prorsus aequari, ita ut sacramentum sit a Christo Domino institutum ad gratiam, quam significat, ex opere operato rite illud susipientibus conferendam.

Hanc perpetuam fuisse et constantem Ecclesiae catholicae doctrinam modo ostendemus, tum generatim ex ipsius Ecclesiae sensu agendique ratione publica, constanti ac solempni, tum

(1) Sess. XXIV. can. 1.